

Alzheimers demens hos personer med Down syndrom

Lise Cronberg Salem, læge, ph.d., Nationalt Videnscenter for Demens

Downs syndrom (DS)

Vores viden om mennesker med Downs syndrom og demenssygdomme er kun ca. 20 år gammel. Det skyldes at mennesker med Downs syndrom førhen døde i en tidlig alder. Downs syndrom er en genetisk sygdom, der skyldes en ekstra kopi af dele af eller hele kromosom 21.

Der har gennem de seneste år været fokus på, at mennesker med udviklingshæmning også udvikler demenssygdomme. Downs syndrom er den hyppigste årsag til udviklingshæmning.

Gennem de sidste 20 år har flere og flere med Downs syndrom opnået en højere alder, ikke mindst pga. de bedre livsvilkår. Derfor udvikler mennesker med Downs syndrom i dag aldersbetingede sygdomme som f.eks. demenssygdomme. I Danmark lever flere end 2000 personer med Downs syndrom, og ca. 50 pct. af disse er fyldt 40 år. Mennesker med Downs syndrom er særligt udsat for udvikling af demens, og debutalderen er typisk under 60 år. Årsagerne er genetisk bestemt, da Amyeloidophobninger i hjernen stimuleres specielt af kromosom 21. Udviklingen af demenssygdommen sker hurtigere og mennesker med Downs syndrom fødes tillige med tendens til hjerneforandringer, der sætter ind allerede ved fødslen.

Den hyppigste demenssygdom hos mennesker med Downs syndrom er Alzheimers sygdom, og udgør knap 50 pct. Mens frontotemporal demens, Lewy-body-demens og Parkinson demens, vaskulær demens samt blandet Alzheimers sygdom og vaskulær demens tilsammen udgør godt 50 pct. Det er uforudsigeligt hvor længe mennesker med Down syndrom lever med en demenssygdom, men pludselig død indtræffer ofte.

Symptomerne kommer snigende, og ofte er mennesker med Downs syndrom langt inde i forløbet, før det pædagogiske personale bliver opmærksomme på, at der kan være tale om demens og dermed foranledige udredning. Det kan være svært at opfange forværringerne i hverdagen, men der er heldigvis blandt

det pædagogiske personale større og større viden om, at forværringerne kan skyldes en demenssygdom.

I modsætning til andre mennesker, der får en demenssygdom, og som kan have gavn af medicinsk behandling, gælder det ikke for mennesker med Downs syndrom. Hverken medicinsk behandling med Actylcholinesterase hæmmer eller Memantin har vist at have effekt.

Forebyggelsesinitiativer af demens hos mennesker med Downs syndrom er de samme som for andre med demenssygdom. Den forebyggelse der hjælper er at indrette miljøet hensigtsmæssigt, at tilbyde aktiviteter som sanghold, yogahold og fællesskab. Den enkelte kan også selv gøre en del, f.eks. have en sund livsstil med motion, indtage sund og nærende mad, nedbringe rygning og begrænse alkoholindtag. Lise Cronberg Salem fortalte med humor og indføling, hvordan netop dette kan volde udfordringer for mennesker med Downs syndrom. De er madelskere, og ynder det gode liv uden motion.

Der forskes internationalt bl.a. omkring immunterapi og genterapi og i Danmark udredes alle mennesker med Down syndrom på Nationalt Videnscenter for Demens af Lise Cronberg Salem.

Symptomerne på demenssygdom hos et menneske med Downs syndrom:

